

„Háborúban sem hallgatnak a múzsák!” –
„10-es honvéd hét” egykor és most (1917–2017)

SPÓNER Péter

Inter arma non silent Musae:
10TH Honved (10-es honvéd) Week Once and Today
(1917–2017)

„Kedves kisasszony!
Olvasta remélem,
Nagy kiállítást rendezünk most
Kiállítunk mi mindent most a télen...”
Román front, 1917. november¹

Előszó

Tanulmányunkban formabontó módon szeretnénk bemutatni egy rendhagyó, komplex múzeumi programsorozat szervezését és lebonyolítását, a kutatástól a megvalósulásig. A Herman Ottó Múzeum Történeti Tára a *”10-es Honvéd Hét”* rendezvényei kapcsán egyszerre kívánt megfelelni szakmai és közművelődési elvárásoknak. Erre, nevezetesen, hogy e két cél időben egyszerre – további elemekkel bővülve –, egymást kiegészítve és erősítve valósuljon meg, a Tár történetében még nem volt példa. Tanulmányunkban is tetten érhető egyfajta kettősség, hiszen egymással párhuzamosan vannak jelen a kutatások eredményeinek és a szakmai beszámolóknak az egyes elemei. Jelenleg még nem értünk a programsorozat végére, mégis indokoltnak láttuk áttekinteni az eddigi munkát, hiszen számos olyan tanulsága van ennek a folyamatnak, melyben visszaköszönnek a muzeológusokkal szembeni, napjainkban megváltozott és átalakult elvárások. A tapasztalatok mindenképpen hasznosak és hasznosíthatóak lehetnek az elkövetkező évek múzeumi munkájában.

A múlt: ”10-es Honvéd Hét” és Hadikiállítás. 1917. december 15–22.

Miskolc, 1917. december 15., szombat délután 4 óra, vármegyeháza díszterme: *Sáfrán Géza* ezredes, a 10-es honvédek *népszerű és közkedvelt* ezredparancsnoka – aki a frontról csak erre az egyetlen napra tért haza – lépett a zsúfolásig megtelt helyiség emelvényére.² Az ezredparancsnok *hosszantartó éljenzéssel fogadott* rövid megnyitó beszédet és köszöntőt mondott, amellyel kezdetét vette a 10-es honvédek legnagyobb jótékonysági rendezvénysorozata: a *”10-es honvéd hét”*,³ egyúttal megnyílt a látogatók előtt a programsorozat fő attrakciója, a hadikiállítás. A vármegyeháza *impozáns méretű* díszterme – melyet erre az alkalomra *fenyőgallyakból font füzérekkel* díszítettek fel⁴ – már jóval a beszéd elhangzása előtt teljesen megtelt. A megnyitó rangját, illetve az esemény jelentőségét mutatta, hogy a közönség sorai között helyet foglaltak a város és a vármegye politikai, gazdasági és kulturális életének

¹ Részlet a *Dal a kiállításról* című versből. A mű szerzője az „Avas” írói álnéven publikáló *Sassy Csaba*. 10-es honvéd, I. évf. 10. 8. A *”10-es honvéd”* tábori újság számai hiánytalanul megtalálhatóak: HOM HTD 53.3613.1.

² *Miskolczi Napló* XXVI. (1917/287. 2.

³ Az ezred tábori újságjának november 15-i számában a vezércikk szerzője így foglalta össze a *”10-es honvéd hét”* legfőbb célját: *„Az ezred özvegy- és árvaalapjának növelése, gyarapítása. Árvaalapunknak, jótékony akciónak minél szélesebb körben való népszerűsítése. A gyűjtéshez, az alap vagyonának szaporításához minél nagyobb tömegek megnyerése, mert csak ezáltal remélhető, hogy az özvegy- és árvaalap vagyona eléri azt a kívánt és szükséges szaporulatot, mely az alappal tervezett céljaink eléréséhez szükséges.”* In: *10-es honvéd* I. évf. 9. 1.

⁴ A termet már napokkal az esemény előtt elkezdték befűteni, hogy a megnyitóra megfelelő hőmérséklet legyen. A tüzelőhiány, úgy tűnik, nemcsak a lakosságot sújtotta, de még a legfontosabb középületek esetében is takarékoskodni kellett. *Miskolczi Estilap* XXVI. (1917)/285. 3.

prominens képviselői is. A politikusok közül megjelent: *Gedeon Aladár* [miskolci] és *Bottlik József* [borsodi] főispán és *Bónis Bertalan* alispán, illetve a város képviseletében *Szentpáli István* polgármester, *Bizony Ákos* és *gróf Haller József* országgyűlési képviselők.⁵ Jelen voltak az ezred szabadságos, illetve eltávozást kapott főtisztjei: *Filas* ezredes, térparancsnok, *Winter Ödön* és *Chavrák László* alezredek, rajtuk kívül a vármegye és a város *előkelőségei*, a legfontosabb közszereplők, mint például *Koós Soma* kir. tanácsos, kereskedelmi és iparkamarai elnök – aki anyagilag is jelentős mértékben járult hozzá a rendezvénysorozat sikeres megvalósításához –, *Palágyi Lajos* színigazgató, valamint *Szent-Gály Gyula* zeneiskolai igazgató. Két utóbbi vendég nemcsak jelenlétével tisztelte meg az eseményt, de a "10-es honvéd hét" kulturális programjának összeállításában és megvalósításában is kiemelkedő szerepet vállaltak.

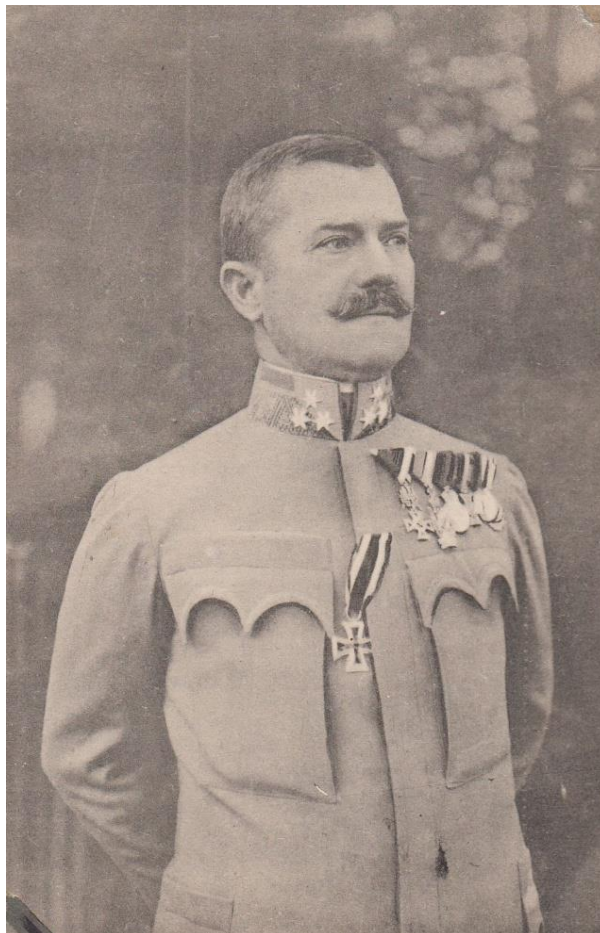
1.
A 10-es honvéd hadikiállítás
plakátja (1917)
HOM HTD Plakátgyűjtemény
Ltsz. 67.28.1.
62x120 cm
(Fotó: Mészáros Viktória; HOM)

⁵ Miskolczi Estilap XXVI. (1917)/287. 3.

A háború előrehaladtával egyre nőttek a 10-esek veszteségei, ezzel párhuzamosan pedig azon családtagok száma, akik támogatásra szorultak. A hátszágban az özvegyek és árvák megsegítésére már 1915-től kezdve számos karitatív rendezvényt szerveztek. A segélyezésre szorulóknak számának gyors emelkedése azonban indokoltá tette, hogy az adományok gyűjtését a továbbiakban szervezett formában folytassák. Így jött létre 1916. március 5-én *Kobek (Kádár) Béla* akkori ezredparancsnok támogatásával a *10-es honvéd hadiözvegy- és árvaalap*.

2.
Kobek (Kádár) Béla (1915)
ezredparancsnok. Fénykép
HOM HTD 10-es honvéd gyűjtemény
Ltsz. 76.1.1.
(Digitális képjavítás:
Szujó Imre Péter, HOM)

Az alapot egy már leszerelt, illetve még állományban lévő honvédekből és tisztekből álló bizottság felügyelte és irányította: az ezred kebelében létesült *10-es árvák alapja gyűjtő bizottsága*.⁶ A bizottság nemcsak a felajánlásokat és az adományokat gyűjtötte, de az alap tőkájének növelése érdekében emléklapokat, fényképalbumokat, levelezőlapokat, sapkajelvényeket, hazafias dalok kotta- és szövegekönyveit és az ezred egyik katonája, *Kövér Gyula* által készített, „*Kacagó lapok komoly időkből*”⁷ címet viselő karikatúragyűjteményt adott ki és hozott forgalomba.⁸ 1917. július 15-én jelent meg az ezred hadiújság első száma, melynek egyrészt az volt a célja, hogy tájékoztassa a hátszágot a honvédek életéről, másrészt az előfizetésekből befolyó összegekből – a háború végén az újságnak már 5000 előfizetője volt⁹ – tovább növeljék az alap vagyonát.

⁶ SASSY 1939. 194.

⁷ HOM HTD 86.271.1.

⁸ A kiadványokat a *Széchenyi utca* 32. szám alatt működő egykori kiadóhivatalban lehetett megvásárolni, ezért a kiadót a köznyelvben „*10-es honvéd bolt*”-ként emlegették. GULYA 2000. 293.

⁹ SASSY 1939. 196.

3. Sáfrán Géza parancsnok bemutatkozása, 1916. júl.16., Konkolniki (Oroszország). Fénykép HOM HTD 10-es honvéd gyűjtemény Ltsz. 76.1.1.(Digitális képjavítás: Szujó Imre Péter, HOM/

Az ezred vezetését 1916. július 14-én – még alezredesi rangban¹⁰– Sáfrán Géza vette át, parancsnokságával nemcsak az ezred életében, de az alap működésében is új korszakot nyitva. Nagy becsvágygal látott munkához, *teljes szívvel és lélekkel és olyan lendülettel intézte tovább az özvegy- és árvaalap sorsát, ami egyedül állott a magyar hadsereg történetében.*¹¹ A különböző nyomdai termékek forgalmazása mellett havi rendszerességgel szerveztek jótékonyági esteket, hangversenyeket és kabarékat. A karitatív események sorából jelentőségét tekintve messze kiemelkedett a „10-es honvéd hét” rendezvénysorozat, melynek kiemelt céljai között nemcsak a gyűjtés, de *az árvaalpnak jótékony akciókkal minél szélesebb körben való népszerűsítése is szerepelt.*¹²

Anno a „10-es honvéd hét” szervezői kettős célt tűztek ki maguk elé: szerették volna bemutatni az ezred székvárosa közönségének mindazokat az eredményeket, amelyeket *az ezred dicsőséges harcainak közepette* mind a fronton, a lövészárkokban, mind a kultúra és a művészet területén produkált. Első olvasatra utóbbi talán túlzó elvárás lehetett, de amint arra a 10-es honvéd tábori újság kiváló tollú szerzője rámutatott, a világháború hosszú éveit rácsáfolták a klasszikus latin mondásra: *inter arma silent Musae.*¹³

¹⁰ Sáfrán Gézát éppen 1917 novemberében léptették elő ezredessé, amit a honvédség Rendeleti Közlönyében hirdettek ki. A kinevezéséről a *Miskolczi Napló* november 22-i, csütörtöki kiadásában számolt be. *Miskolczi Napló* XVII. (1917)/264. 4.

¹¹ SASSY 1939. 194–195.

¹² *Miskolczi Estilap* XXVI. (1917)/268. 2.

¹³ Részlet a *Dal a kiállításról* című versből. A mű szerzője az „Avas” írói álnéven publikáló Sassy Csaba.

A negyedik évébe forduló háború megdöntötte ezen bölcsességet, hiszen „a műzsák a fegyverek zaja között sem hallgattak el. Sőt a réginél nagyobb erővel, több lendülettel, merészebb ihletettséggel, új színekkel és új kifejezésekkel, új célokért lelkesülő új formákkal járnak a kultúra mesgyéjét, a maguk útját. Kettős célért. Egyrészt, hogy a fronton harcoló hősöket lelkesítsék, kitartásra ösztönözzék, új harcokra buzdítsák. Másrészt, hogy elvonják figyelmüket az önmagukkal, a benső énjükkel, a lelkükkel és gondolataikkal való túlságos törődéstől, elfoglaltságtól. A sötét tépelődések, a jövővel való foglalkozás hosszú és idegfárasztó óráitól eltereljék a gondolataikat, s a lelkük éberségét és érdeklődését a tudomány, az irodalom, a művészet produktumai felé irányítsák.”¹⁴ A hadikiállítás szervezői ugyanakkor szerették volna elérni, hogy a tervezett tárlat az ezred három évi harcainak, a dicsőség útjának illusztrált leírása, beszélő katalógusa, a tízesek színekkel és hangulatokkal megírt, véres és szomorú, dicsőséges és nagyszerű emlékekkel illusztrált beszélő története legyen.¹⁵

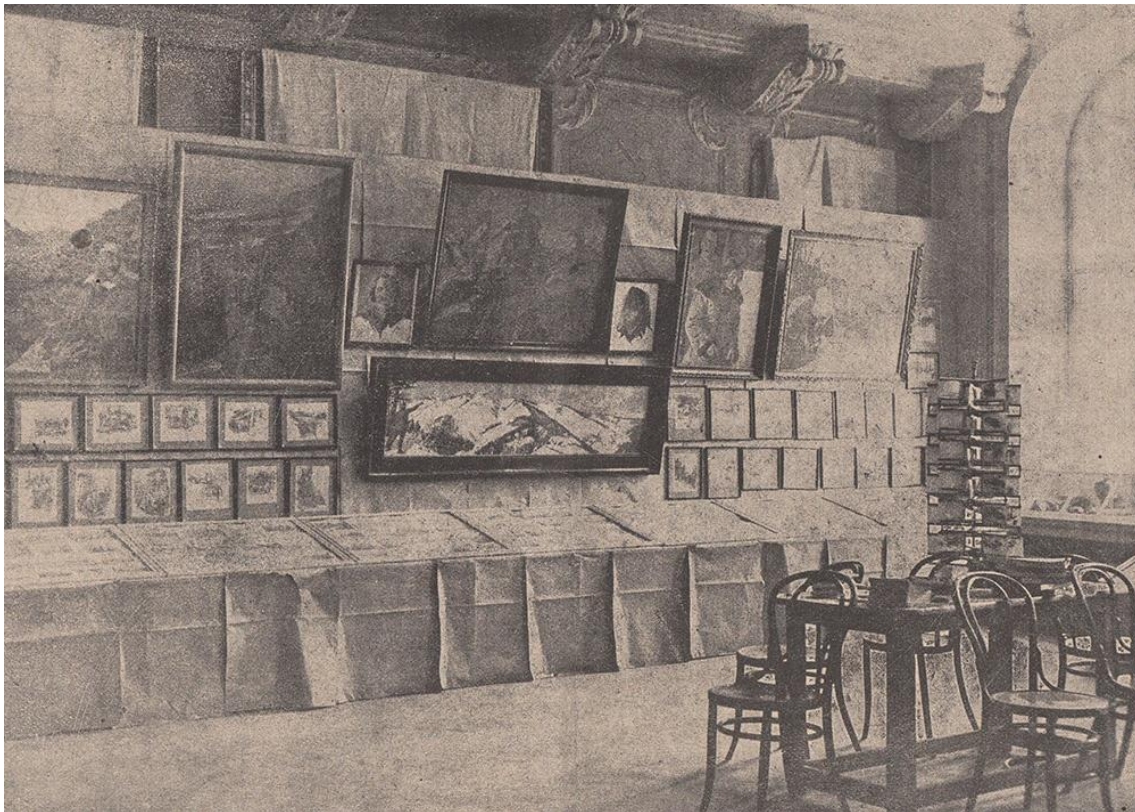
4. Fénykép a 10-es honvédek albumából, 1918: a kép bal szélén Sáfrán Géza ezredes
HOM HTD 10-es honvéd gyűjtemény Ltsz. 76.1.4. (Digitális képjavítás: Szujó Imre Péter, HOM)

Az ezred több ezer fényképfelvételt tartalmazó gyűjteménye lehetőséget nyújtott arra, hogy a *nagyközönség elé varázsolja azt az utat*, amerre a tízesek jártak, megörökítve a három év minden történetét, eseményét, mozzanatát: *a dicsőséget csakúgy, mint a gyászt*. Hasonló lehetőséget kínált az ezred több száz képből álló festmény- és grafikai gyűjteményei is, melyek szintén annak a három esztendőnek a pillanatit tették *soha el nem feledhetővé*. Ahogyan a publicista fogalmazott: *a kiállítás trófeái, emléktárgyai – mind-mind – egy-egy fejezetét* mutatták be a tízesek történetének.¹⁶ A nagyteremben elhelyezett kiállítás az anyag gazdagsága illetve annak installálása miatt nagy sikert aratott. Utóbbi már csak azért is figyelemre méltó, hiszen a kiállítás megrendezésére csupán egy hónap állt rendelkezésre és közel félszáz képkeretre, üvegre, üveglappal ellátott asztalra, paravánra volt szükség. Így a kiállítás megrendezése azokban az időkben, *amikor az anyaghiány és a szakmunkások hiánya akkora mérvet öltött, úgy szolván a vakmerőséggel határos, kockázatos és túl merész vállalkozás* volt.

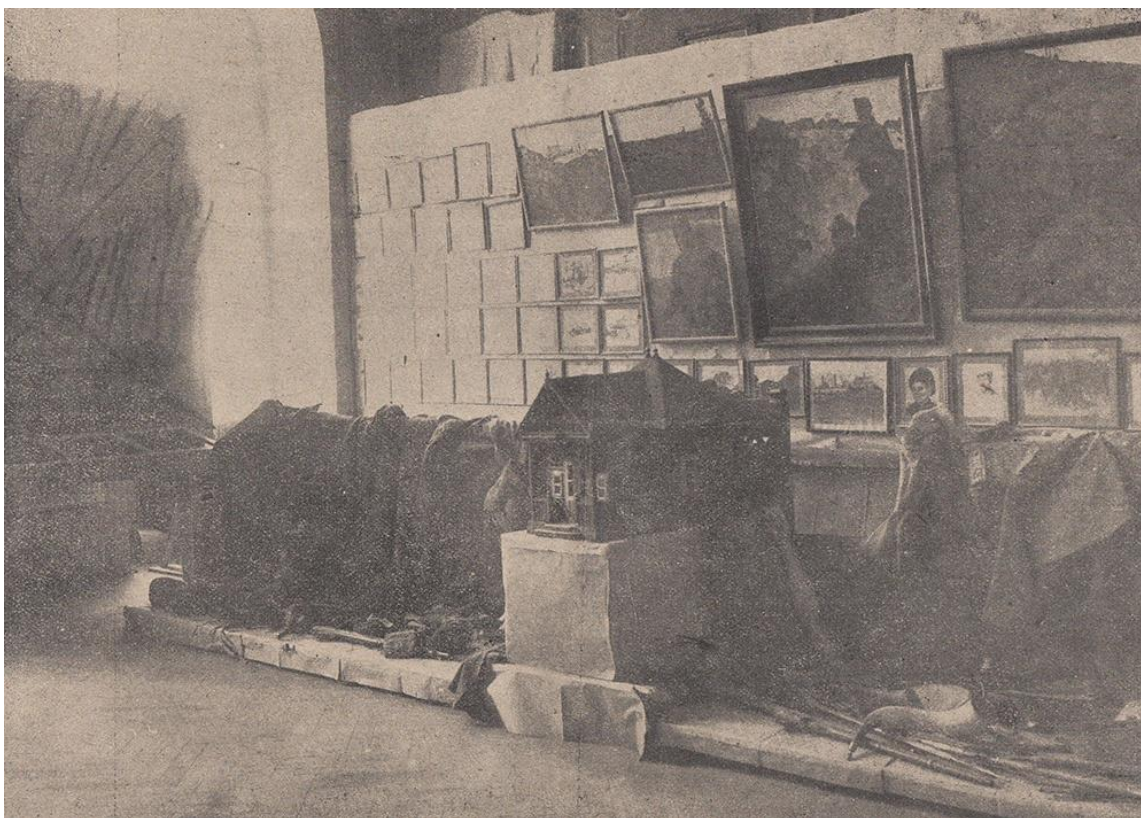
¹⁴ 10-es honvéd I. évf. 9. 1.

¹⁵ 10-es honvéd I. évf. 9. 1–2.

¹⁶ A cikket változatlan formában, teljes terjedelmében a korabeli napi sajtó is közzétette: *Miskolczi Napló* XVII. (1917)/266.sz. 3.; *Miskolczi Estilap* XXVI. (1917)/268. sz. 3.

5–6. A hadikiállításról megjelent fényképek a '10-es honvéd' c. újságban (I. évf. 11. sz. 15.)
HOM HTD 10-es honvéd gyűjtemény Ltsz. 53.3200. (Digitális képjavítás: Szujó Imre Péter, HOM)

A kiállítás nemcsak a laikus érdeklődők, de a meghívott magas rangú katonatisztek körében is osztatlan sikert aratott. Amint az ezredújság publicistája is büszkén írta: *kijelentették, hogy ennél szebben, jobban rendezett hadi kiállítást ezideig még nem láttak sehol, egyetlen ezrednél sem.*¹⁷ 126 db fegyver, lőszer és felszerelési tárgy (zömmel hadizsákmány), 407 db festmény és rajz, illetve 511 db fotó került bemutatásra.¹⁸

A hadikiállításra a szervezők egy katalógust is összeállítottak, melyben a bemutatásra került tárgyak és dokumentumok tételes felsorolásán túl hirdetések is helyet kaptak. Utóbbiak nem titkoltan azzal a céllal, hogy az általuk befolyt összegek – a különböző kiadványok eladásából és a jegybevételekből származó bevételek mellett – az ezred özvegy- és árvaalapját növeljék. Az 1044 tételt számláló katalógushoz *Petrik Ernő* százados – a katalógus anyagának rendezője és szerkesztője – írt előszót. Magát a kiállítást a két kiváló tehetségű képzőművész – akik számos saját alkotással is bemutatkoztak a tárlaton –, *Kövér Gyula* és *Meilinger Dezső* művészi tudással és érzékkel rendezte. Ahogy a *10-es honvéd* cikkírója fogalmazott: *a siker oroszánrésze mindenestre az övék.* Mind a kiállítás, mind a hozzá kapcsolódó kulturális rendezvények adminisztrációs munkáit pedig *Thurzó Nagy László* tartalékos hadnagy, az ezredújság *legnépszerűbb munkatársa*¹⁹intézte páratlan agilitással, lelkesedéssel és el nem lankadó buzgalommal.

A kiállítás két részből állt: egy haditechnikai és egy képzőművészeti egységből. *A hadi anyag maga is szenzációs volt. Minden darabja legszebb emléke volt egy-egy diadalmas ütközetnek és az ezred történetének.* A tárgyegyüttest gazdag fotóanyag egészítette ki. A legnagyobb figyelmet és sikert mégis a két országos ismertségű hadi festő, *Kövér Gyula*²⁰ és *Meilinger Dezső*²¹ munkái aratták, *az érdeklődés legnagyobb részét maguknak követelve.* *Kövér Gyula* 29 db olajfestményt, 27 db vízfestményt, 8 db színes rajzot és 218 db rajzot, míg *Meilinger Dezső* 8 db olajfestményt, 8 db vízfestményt, 4 db színes rajzot és 105 db rajzot állított ki. Az összesen 407 db alkotás a vármegyeháza impozáns méretű dísztermének jelentős részét megtöltötte, úgy, hogy *a falak szinte roskadásig meg voltak terhelve a sok berámázott műtől, melyek annyira zsúfoltan voltak felfüggesztve, hogy a falakat burkoló kék papír szinte alig tűnt elő.* *Csak ily zsúfoltsággal volt lehetséges a nagy anyagot a falra juttatni.*²²A két festőművész alkotásai nemcsak a nagyközönség elismerését vívták ki, de a sajtó is kiemelt helyen foglalkozott munkásságukkal.

¹⁷ *10-es honvéd* I. évf. 11. 18.

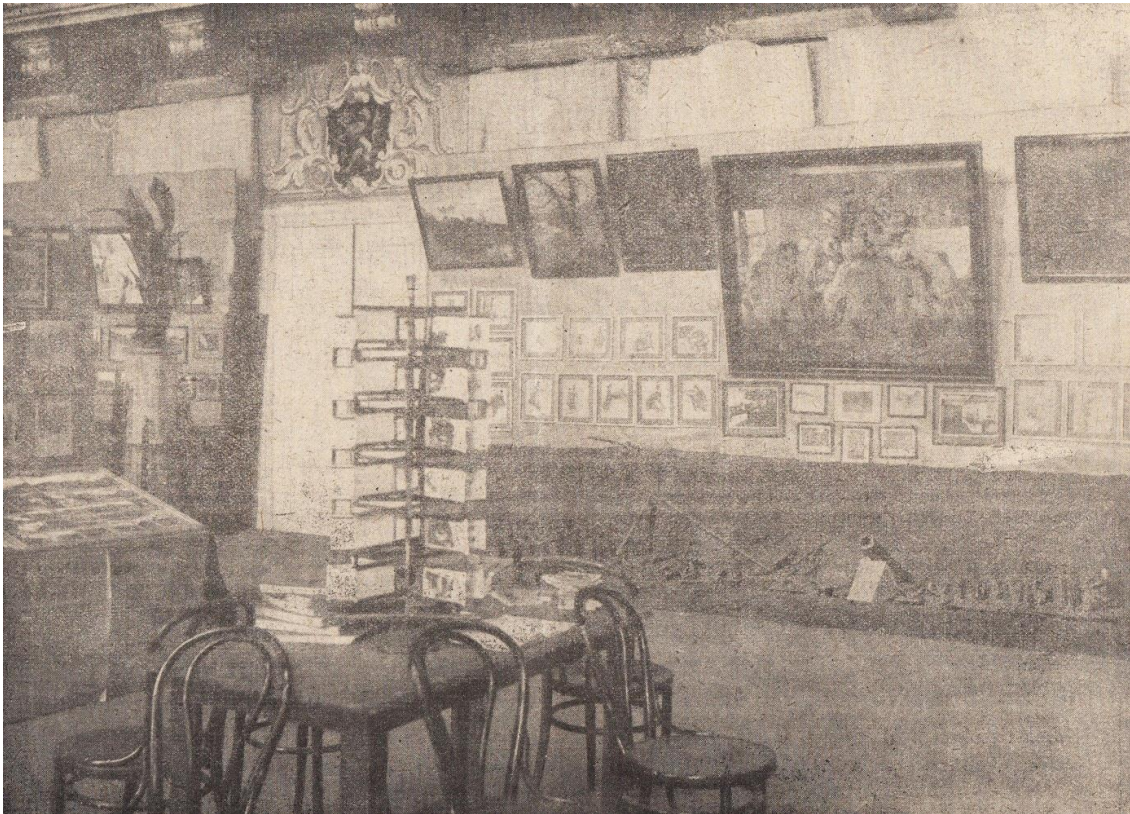
¹⁸ GULYA 2000. 294.

¹⁹ SASSY 1939. 196.

²⁰ *Kövér Gyula* a budapesti Képzőművészeti Főiskolán tanult, majd Münchenben folytatta tanulmányait. Már az első világháborút megelőzően is országosan ismert festőművész volt. Számos kiállítása nyílt Magyarországon, de a háború után képeit kiállíthatta Róma, Madrid és Párizs galériáiban is. 1915-ben vonult be a 10-esekhez. 35 hónapon át harcolt előbb szaksz-, majd később századparancsnokként az orosz és a román fronton. SASSY 1939. 291.

²¹*Kövérhez* hasonlóan *Meilinger Dezső* is a Képzőművészeti Főiskolán kezdte meg művészi tanulmányait, majd a Szolnoki Művésztelepen dolgozott. Innen hívták be 1914-ben a 10-esekhez. A háború után Miskolcon helyezkedett el rajztanárként.

²² *10-es honvéd* I. évf. 11. 18–21.

7–8. A hadikiállításról megjelent fényképek a '10-es honvéd' c. újságban (I. évf. 11. sz. 15.)
HOM HTD 10-es honvéd gyűjtemény Ltsz. 53.3200. (Digitális képjavítás: Szujó Imre Péter, HOM)

9. „A 10-es honvéd hét első estélyének szereplői” a ’10-es honvéd’ c. újságban (I. évf. 11. sz. 15.)
Balról jobbra: Kövér Gyula tart. hadnagy, Serák Márta operaénekesnő, Rózsa Lajos operaénekes,
Kurucz János zeneszerző, Petrik Ernő százados, Thurzó Nagy Árpád tart. hadnagy, özv. Nagy Zsigmondné,
Meilinger Dezső tart. hadnagy. HOM HTD 10-es honvéd gyűjtemény Ltsz. 53.3200.
(Digitális képjavítás: Szujó Imre Péter, HOM)

A *Reggel* című napilap kéthasábos cikkében méltatta a két kiváló alkotót, megállapítva:

*Kövér Gyula és Meilinger Dezső nagyon megérdemlik azt, hogy ne azzal a szokásos referádával intézzük el őket, amit egyébként az ilyen – akármilyen magas színvonalú – jótékony célú kiállításról adni szoktunk. Amit ők most kiállítottak, azoknak a képeknek s rajzoknak súlyos értékben felbecsült, direkt művészi értékük van...Mind a két művész kiállítása messze maga mögött hagyja az itthoni hadifestők képeit, akiknek a munkái vásári célra, vásári hangulatból teremtődtek. A 10. ezrednek ez a két büszkesége, akikre nemcsak az ezred, de az egész magyar művész-világ feltétlen büszkeséggel nézhet, mindig artisztikus ihlettel fogták kezükbe az ecsetet.*²³

A kiállításon, bár a témájától talán idegennek tűnhet, a humor is helyet kapott. Egy *fülkében Kövér Gyula által rajzolt karikatúrafejek voltak kiállítva. A 300 db alkotás állandó derűtséget keltett a nézőközönség sorai között, amit minden bizonnyal az is indokolt, hogy a megrajzolt személyek egy részét a látogatók maguk is személyesen ismerhették.*²⁴

²³A *Reggel* VI. (1917)/285. 2.

²⁴10-es honvéd I. évf. 11. 18–21.

10. „A 10-es honvéd-hét védnöknői” a ’10-es honvéd’ c. újságban (I. évf. 11. sz. 15.). Balról, felső (álló) sor: Meilinger Dezső tart. hadnagy, özv. Nagy Zsigmondné, Bottlik József főispán, özv. Kubacska Istvánné, dr. gróf Haller József országgyűlési képviselő, Kurucz János zeneszerző, Bónis Bertalan alispán, Rózsa Lajos operaénekes, Petrik Ernő százados, Kövér Gyula tart. hadnagy, Thurzó Nagy Árpád tart. hadnagy. Balról jobbra, alsó (ülő) sor: Sáfrán Géza ezredes, edelényi Kósa Samuné, Haller Józsefné, Bónis Bertalanné, Bottlik Józsefné, Gencsi Samuné, Wittner Ernő főispáni titkár, Serák Márta operaénekesnő. HOM HTD 10-es honvéd gyűjtemény Ltsz. 53.3200. (Digitális képjavítás: Szujó Imre Péter, HOM)

A kiállítás tíz napon át volt megtekinthető, mindennap reggel nyolc és este nyolc között, egy koronás belépőjegy megváltásával. Akik a jegy megváltásán felül is fizettek, tulajdonképpen adományoztak – ők voltak az ún. *felülfizetők* –, azok nevét a korabeli sajtó közzétette.²⁵ Jegyeket a *Széchenyi utca 15.* szám alatt található *Újságterjesztő Vállalat* helyiségében lehetett vásárolni.²⁶ A kiállítás legszebb festményeiről, grafikáiról és fényképeiről *művészi levelezőlap-reprodukciók* készültek, melyeket az érdeklődők a kiállítás termében *potom pénzen* vásárolhattak meg, míg a *25 levelezőlapból álló seriát* – melyet szintén *Kövér Gyula* és *Meilinger Dezső* állított össze – öt koronáért árulták.²⁷

²⁵ A *Reggel* VI. (1927)/289. 2.

²⁶ *Miskolczi Napló* XVII. (1917)/282. 3.

²⁷ *Miskolczi Napló* XVII. (1917)/288. 3.

A „10-es honvéd hét” eseményei közül messze kiemelkedett a kiállítás, ugyanakkor számos kísérőrendezvény is színesítette a programot. A tárlattal egy időben rendezett *hangversenyeknek, előadásoknak* az volt a célja, hogy amellelt, hogy további bevételekkel gazdagítsa az ezred özvegy- és árvaalapját, bemutassák mindazokat *az eredményeket, azt a kultúrát, azt a tudást, mely a háború szolgálatába állítva, ezen a téren is babért és dicsőséget szerez az ezred hírnevének, háborús történetének.*²⁸ A kulturális rendezvények megnyitójára szintén december 15-én, a hadikiállítás átadását követően került sor. A program a *Korona* szálló emeleti nagytermében került megrendezésre, amely *már sok nagy és előkelő közönséget fogadott be, de olyan tömegűt, mint ezúttal, még soha.*²⁹ Az ünnepi beszédet és köszöntőt *Sáfrán Géza* ezredparancsnok tartotta meg.³⁰

A december 22-ig tartó rendezvénysorozat minden napjára több irodalmi, színházi, zenei és képzőművészeti előadás és hangverseny jutott. Az előadók és fellépők között éppúgy megtaláljuk az ezred legtehetségesebb katonáit és tisztjeit, mint a városi, megyei, illetve országos művészvilág előadóit. Két képzőművészeti esemény különösen nagy sikert aratott. December 17-én *Kövér Gyula* hadnagy mutatta be „*Gyorsmintázás*” címet viselő bemutatóját, melynek keretében a *jelen lévő nobilitásokat pillanat alatt – in situ – mintázta meg*, december 20-án pedig *Major Henrik*³¹, az ország egyik legjobb és legismertebb karikatúristája *rajzolt több karikatúrát közszereplő politikusokról és a jelenlévőkről.*

A „10-es honvéd hét” záróeseményére december 22-én került sor. A Mezőkövesdi Dalárda közreműködésével *Sassy Csaba* műveiből rendeztek hangversenyt. Az ún. „*Sassy-esten*”³² a zenekar és a kórus mellett felléptek a Miskolci Nemzeti Színház művészei, illetve *Sassy Csaba* felsége is.

A „10-es honvéd hét” mind szűkebb, mind tágabb értelemben elérte a szervezők által megfogalmazott célját. A hadikiállítás és az ahhoz kapcsolódó kulturális rendezvénysorozat *fényesen sikerült*³³: „*Az a rendkívüli érdeklődés, mely a hadikiállításunk iránt megyszerte megnyilatkozott, a legjobban bizonyítja, hogy milyen kultúrnyomokat vágott a közönség érdeklődésébe és emlékébe ez a kiállítás. Nem csak az ezred özvegy- és árvaalapját növeltük, szaporítottuk, gyarapítottuk, amikor a kiállítást megrendeztük, nem csak az ezred történetébe állítottunk vele örökös emléket a három évi hadjáratnak, hanem kultúrcélokot is szolgáltunk vele. Bizonyosságát szolgáltattuk, hogy a **műzsák a fegyver zaja között sem hallgatnak el.** A művészet örökkön élő és mindenek felett való, minden időben megnyilatkozó.*”³⁴

A kiállítást az elsöprő miskolci sikert követően, hasonló célokkal 1918 tavaszán további három helyszínen mutatták be: február 9–23-ig Egerben, március 15. és 25. között Gyöngyösön és április 26-tól május 6-ig Sátoraljaújhelyen.³⁵ Természetesen az említett három városban is a hozzá kapcsolódó kulturális programokkal.

²⁸ Miskolczi Napló, XVII. (1917)/261. 5.

²⁹ Miskolczi Estilap, XXVI. (1917)/ 287. 3.

³⁰ A teljes beszédet a *Miskolczi Napló* és *A Reggel* is leközölte december 18-i számában. *Miskolczi Napló*, XVII. (1917)/287. 8.; *A Reggel*, VI. (1917)/288. 2. A beszédet részben közölte: SPÓNER 2017.

³¹ 1889-ben született. A szegénysorból származó művész már az 1910-es években elismert karikatúrista volt, de igazi hírnévre Amerikában tett szert.

³² *Miskolczi Napló* XVII. (1917)/292. 2.

³³ *Miskolcz város és Borsod vármegye közönsége meghatottan, megilletődötten nézte az ezred három évi harctéri munkásságának babérkoronázott eredményeit, a rozsdás, véres, dicsőséges hadi trófeákat. Hősi halált halt hősök, élő büszkeségek arcvonásait. Rongyos zászlókat, melyek diadalittas győzők kezében lobogtak az elfoglalt hegyormokon. Fegyvereket, miket az ellenség kezéből ragadtunk ki. Fényképeket, melyek a harci dicsőség útját örökítik meg.* In: *10-es honvéd I/11.* 9.

³⁴ *10-es honvéd I.* évf. 11. 21.

³⁵ A kiállítási anyag sajnos részben megsemmisült. Az összegyűjtött katonai tárgyak, relikviák sorsáról keveset tudunk. A kiállítás anyagának sorsáról bővebben: GULYA 2000. 301–302.

A jelen: „Háborúban sem hallgatnak a múzsák – 10-es Honvéd Hét”. 2017. december 4–9.

Miskolc, 2017. november 23., csütörtök délután négy óra, Városháza aulája. Dr. Kiss János, Miskolc megyei jogú város alpolgármestere – Dr. Tóth Arnold, a Herman Ottó Múzeum igazgatója és Üszögh Lajos, a BOKIK³⁶ alelnöke társaságában – lépett a mikrofonhoz, hogy köszöntőjével ünnepélyesen megnyissa a „Dicsőség a harctereken – Összefogás a hátszágban” című időszaki tárlatot.

11–12. A „Dicsőség a harctereken – Összefogás a hátszágban” c. tárlat megnyitója, 2017. dec. 4.
 Felső kép: balról jobbra: dr. Kiss János, Üszögh Lajos, dr. Tóth Arnold
 Alsó kép: a megnyitó közönsége. Fotó: Baranczó Benedek, HOM

³⁶ Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kereskedelmi és Iparkamara

A megnyitóbeszédet követően nemcsak a tárlat nyitotta meg kapuit a látogatók előtt, de egyúttal megkezdődött – dr. Kriza Ákos, Miskolc megyei jogú város polgármesterének fővédnökségével – a Herman Ottó Múzeum Történeli Tára által szervezett centenáriumi „10-es Honvéd Hét” kulturális rendezvénysorozat is.

Ahhoz, hogy pontosan megértsük, milyen céllal került 2017 decemberében ismét megszervezésre a „10-es Honvéd Hét”, illetve a hozzá kapcsolódó városi kiállítás, egy kicsit vissza kell lépünk az időben. Az elmúlt években a Herman Ottó Múzeum Történeli Tárának munkatársai különös figyelemmel és méltó módon emlékeztek meg az első világháború centenáriumáról. Az évforduló kapcsán a múzeum történészei két nagy sikerű időszaki kiállítás keretében mutatták be mind a front (2012: „Győzelem vagy halál!”), mind a hátszág (2014: „Lövészárok a hátszágban”) legfontosabb eseményeit. A 100. évfordulóhoz kapcsolódó rendezvények zárásaként ugyanakkor egy olyan komplex programsorozat megrendezésének igénye fogalmazódott meg, mely egyrészt a „Nagy Háborúnak” egy eddig a nagyközönség számára ismeretlen oldalát mutatná be, másrészt arra is alkalmat nyújtana, hogy összegezzük az elmúlt években folytatott tudományos kutatásaink eredményeit. Erre kiváló lehetőséget kínált a 10-es honvédek legnagyobb jótékonysági rendezvényének centenáriuma.

13. A „Dicsőség a harctereken – Összefogás a hátszágban” c. időszaki tárlat részlete, 2017

Fotó: Baranczó Benedek, HOM

Anno e program elsődleges célja az volt, hogy bemutassa a hátorszáiban élők számára az ezred háborús erőfeszítéseit és harctéri sikereit. Ugyanakkor, amint láttuk, az egykori szervezőknek szándékában állt az is, hogy megismertessék a nagyközönséggel a legtehetségesebb, művészi és irodalmi érzékkel megáldott honvédek által a háború első három évében létrehozott alkotásokat. Ez nagyszerű alkalmat kínált számunkra, hogy a tervezett programjaink fókuszába a *művészetet /zene, vers, próza, képzőművészet/* helyezzük. Kiemelt feladat volt, hogy olyan irodalmi és zenei műveket – a katonadaloktól a nagy zenekari művekig –, képzőművészeti alkotásokat mutassunk be újra, melyeket 100 éve nem láthatott és hallhatott a közönség. Ez a fajta *interdiszciplináris* megközelítés nemcsak gyökeresen eltért az eddigi szempontrendszerektől, de arra is lehetőséget nyújtott, hogy az új kutatásainkat fogyasztható/eladható formában tárhassuk a nagyközönség elé.

1917–2017
10-es honvéd hét
„Háborúban sem hallgatnak a múzsák”

A TERVEZETT PROGRAM
/Helyszín: Papszeri Kiállító Épület/

2017. december 4. /hétfő/ 17⁰⁰ <i>Az utolsó háborús karácsony</i> Előadó: <i>Dr. Szolecky Emese</i> /Fótanácsos, Hadtörténeti Intézet és Múzeum/ <i>Dr. Stencinger Norbert</i>	2017. december 8. /péntek/ 17⁰⁰ <i>„Sassy-est”</i> Zenés irodalmi est – Sassy Csaba élete Az est házigazdája: <i>Békési Gábor</i> /Irodalomtörténész, Herman Ottó Múzeum/ Közreműködő: <i>Flach Antal</i>, zeneművész. <i>Fundl Ferenc</i>, színművész.
2017. december 6. /szerda/ 17⁰⁰ <i>Karikatúrák, rajzok és festmények a frontról</i> <i>Válogatás Kövér Gyula és Meilinger Dezső,</i> <i>a 10-es honvédek dicső tetteit és békéznapijait</i> <i>megőrzítő munkáiból</i> Előadó: <i>Vámosi Katalin</i> /Művészettörténész, Herman Ottó Múzeum/ Közreműködő: <i>Merényi Dániel</i>, grafikus	2017. december 9. /szombat/ 17⁰⁰ <i>A 10-es honvéd-hét zenemestere: Szent-Gály Gyula</i> Előadás és hangverseny a miskolci Zeneiskola egykori igazgatójának életművéből Az est házigazdája: <i>Flach Antal</i> /Zeneművész, zenei-történész/ Vendég: <i>Pápay Gyula</i> – a zeneszerző dédunokája A város zenei intézményeinek tanárai, növendékei
2017. december 7. /csütörtök/ 17⁰⁰ <i>„A háború utolsó éve” – 10-esek az olasz fronton</i> Előadó: <i>Kapusi Krisztián</i> /Történész, Herman Ottó Múzeum/ Közreműködő: <i>Merényi Dániel</i>, grafikus <i>Dr. Vajda Csilla</i> /ügypéd, Avasi Borút Egyesület/ <i>Észak-Keleti Ártjáró Egyesület</i> <i>Avasi Borút Egyesület</i> <i>Miskolczi Pincek Asztaltársasága</i>	További információ: www.hermuz.hu

14. A miskolci Herman Ottó Múzeum Kiállító Épületében megrendezett "10-es Honvéd Hét" hivatalos programja, 2017. december 4–9.

Visszatekintésünkben ez utóbbi gondolat illetve célkitűzés kapcsán érdemes egy pillanatra megállni. Egy szakmai összegzés esetében e szempontnak nemcsak a vizsgálata, de megítélésünk szerint már magának a fogalomnak az említése is külön indoklásra szorul. Az elmúlt évek során jelentősen megváltozott a muzeológusokkal szembeni elvárás. E változások sorában az jelenti talán a legnagyobb kihívást a múzeumi szakalkalmazottak számára, hogy a klasszikus értelemben vett muzeológusi munka mellett arra is különös hangsúlyt kell fektetniük, hogy kutatási eredményeiket milyen formában tárják a nagyközönség elé. A kiállítások esetében ilyen igény, hogy a szakmai munka valamiféle "attrakcióként" kerüljön bemutatásra, ennek részletes vizsgálata, illetve a muzeológusi munkára való hatása azonban nem feladata jelen tanulmányunknak. Esetünkben egy másik, az elmúlt években egyre nagyobb hangsúllyal megjelenő igény volt befolyással programjaink szervezésére/összeállítására. Nevezetesen az az elvárása a fenntartónak és a múzeum vezetőinek, hogy a muzeológusok által szervezett közművelődési rendezvények jelentősen járuljanak hozzá a múzeum látogatószámához, nem utolsósorban bevételt is generáljanak. Ugyanakkor nem hagyhatjuk figyelmen kívül, hogy a fizetőképes látogatók száma országosan is jelentősen visszaesett – e tendencia különösen érvényes városunk, régióink esetében –, illetve általában is a múzeumi közművelődési programokkal kapcsolatos érdeklődés csökkenése tapasztalható. Ami esetünkben különös kihívást jelentett, hogy nagyon kevés példát találtunk arra vonatkozóan, hogyan kell/lehet egy egyhetes kulturális rendezvénysorozat iránt felkelteni és folyamatosan fenntartani a figyelmet. Biztos recept hiányában csak saját ötleteinkre és elképzeléseinkre hagyatkozhattunk. Éppen az említett okok miatt az előzetes célkitűzések meghatározásakor más szempontokat is igyekeztünk megfogalmazni, amelyek adott esetben értéket képviselhetnek egyrészt a Herman Ottó Múzeum, másrészt a fenntartó önkormányzat számára. A programsorozat kapcsán fontosnak tartottuk, hogy a rendezvényeinkhez mindenképpen pozitív tartalmakat kapcsoljunk, hogy mind a közönség, nem utolsósorban a média érdeklődésének figyelmét hatékonyabban felkelthessük, egyúttal erősíthessük a múzeum arculatát. Már önmagában ilyen pozitív tartalom volt az első világháborúnak a művészet oldaláról való megközelítése. Hasonló jelentőséggel bírt azonban az a tény is, hogy egykor a "10-es Honvéd Hét" megrendezésekor a megye illetve a székváros [Miskolc] közönsége teljes mellszélességgel fogott össze: a politikai vezetőktől kezdve a közélet és a gazdaság prominens szereplőin, illetve a művészvilágon át egészen az átlagpolgárig. Elképzelésünk szerint az egy közös ügyért való összefogás, a jótekonyság napjainkban is érdeklődésre tarthat számot. Célunk az volt, hogy programsorozatunk megrendezésével ezt a gondolatot 2017-ben ismét életre keltsük. Rendezvényeinken éppen ezért vontuk be közreműködőként illetve partnerként Miskolc *civil szervezeteit* /énekkarok, dalárdák, természetjáró szakosztályok, ma is működő nőegyletek, hagyományőrző egyesületek/³⁷ és az országos hírű *városi kulturális intézményeket* /Miskolci Nemzeti Színház, Miskolci Zeneiskola/. E gondolat jelent meg a nyitórendezvényen is, hiszen egyrészt a kiállítás helyszínválasztása, másrészt a tárlatot megnyitók, illetve a rendezvényen közreműködők személye – az intézményvezetők és a Miskolci Nemzeti Színház énekesei és a Miskolci Egyetem Bartók Béla Zeneművészeti Intézetének tanárai és hallgatói – is szimbolikus jelentőséggel bírt. A személyek kapcsán különösen fontos volt, hogy egyszerre jelenjenek meg a múzeum mellett a fenntartó önkormányzat, a magánszféra és a miskolci kulturális élet kiemelkedő szereplői.

A programsorozatunkkal kapcsolatos elvárásaink megfogalmazásakor különös hangsúlyt kaptott, hogy a közművelődési rendezvények mellett fontos szerep jusson a hagyományos értelemben vett muzeológusi feladatoknak, elsősorban a gyűjteményi munkának: mindenképp a revízió, gyűjteménygyarapítás, digitalizálás hármásának. Így kezdődött meg 2017 őszén a Herman Ottó Múzeum Történelmi Tárában található 10-es honvéd anyag teljes tárgyi és dokumentációs anyagának revíziója – az esetleges hiányok jegyzőkönyvi rögzítése mellett –, digitalizálása, tárgyfotók készítése és a múzeumban jelenleg használt digitális leltárkönyvbe való feltöltése. Természetesen az utóbbi esetében a hiányzó adatok /méret, állapot stb./ pótlásával. Reményeink szerint ez év végén megteremtjük a lehetőségét annak, hogy ezt az anyagot a múzeum honlapján a szakemberek számára is elérhetővé illetve kutathatóvá tegyük.

³⁷ Avasi Borút Egyesület, Miskolczi Pincék Asztaltársasága, Postás Túraszakosztály és a Miskolci Gráciák Egyesület.

14. Géppuskaállás az olasz hegyekben.
 Fénykép
 HOM HTD 10-es honvéd gyűjtemény
 Ltsz. 76.1.4.
 (Digitális képjavítás:
 Szujó Imre Péter, HOM)

A digitalizálás esetében különösen fontosnak tartottuk a gyűjteményben található 10-es honvéd fénykép- és karikatúraalbumoknak³⁸ a feldolgozását, melyet sikerrel megvalósítottunk és részben befejeztünk. Jelen tanulmányunkban is többek között ezeket a képeket használtuk illusztrációként.

A szakmai munka célkitűzései között fontos helyen szerepelt, hogy az elmúlt hónapok kutatómunkájának eredményei tanulmányok formájában elkészüljenek illetve megjelenjenek. Utóbbi a Herman Ottó Múzeum Történeti Tárának hivatalos online periodikájában, a *Történelem és Muzeológia* jelen számában valósul meg.

A programsorozat megszervezése arra is lehetőséget nyújtott számunkra, hogy az eddigiektől eltérő módon használjuk/hasznosítsuk intézményünk hivatalos honlapját. A Történeti Tár már eddig is arra törekedett, hogy a hagyományosan megszokott és elvárt információk mellett újszerű és rendhagyó tartalmakkal gazdagítsa a webes felületet, bővítse a laikus látogatók illetve a kutatók számára elérhető tartalmakat.³⁹

³⁸ A Történeti Tár Helytörténeti Dokumentációs Gyűjteménye négy tematikus fotóalbumot /orosz, erdélyi (2 db), olasz front/ és egy karikatúraalbumot őriz. HOM HTD 76.1.1–4. A *Kövér Gyula* által készített karikatúrákat tartalmazó album a „*Kacagó lapok komoly időkből*” címet viseli. Anno a 10-esek sokszorosítva hozták forgalomba, az árvaalap vagyonának gyarapítása céljából. HOM HTD 86.271.1.

³⁹ E körbe tartozik többek között a 2013-ban megnyílt az „*Egy miskolci nemes az országos politikában – Szemere Bertalan pályaképe és pályatársai*” című állandó kiállítás online katalógusa: www.hermuz.hu/hom/images/latogatoinknak/szemere_online_katalogus/szemere_online_katalogus_.pdf. A Szemere-kiállításához kapcsolódó közművelődési rendezvénysorozatoknak, a „*Szemere Szalonnak*”, illetve a „*Szemere Zenei Szalonnak*” szintén önálló, hivatalos felülete van: www.hermuz.hu/hom/index.php/hu/aktualis-programok. E törekvés harmadik megvalósult eleme, a tanulmányban is említett online periodika: www.hermuz.hu/hom/index.php/hu/latogatoinknak/tortenelem-muzeologia-online.

Ezen a megkezdett úton továbbhaladva ismét megpróbálkoztunk egy formabontó kísérlettel: egy a Tár által szervezett közművelődési rendezvény számára indítottunk el önálló online felületet.⁴⁰ Nem titkol-tan azzal a céllal hoztuk létre az oldalt, hogy újragondoljuk egy múzeumi rendezvény népszerűsítési és közönségkapcsolati lehetőségeit. Jelen esetben úgy ítéltük meg, hogy erre hatékony lehetőséget kínálhat a múzeum hivatalos honlapjának újszerű használata. Napjainkban a hazai múzeumi, de tágabb értelemben a kulturális szféra a honlapot általában egymáshoz nagyon hasonló tartalmak közzétételére használja. Alapvetően az intézményekre vonatkozó, rendezvényekkel, kiadványokkal illetve pályázatokkal kapcsolatos információk közzétételére alkalmazzák. Tény, hogy emellett felhasználják a közösségi média adta lehetőségeket is, mégis a honlap mint műfaj meglehetősen statikussá vált, kevés látogatót vonz – különösen a szakmabeliek vonatkozásában –, az ott közzétett információk szűk réteget érnek el. Így éppen az internet adta legnagyobb előnyből, az aktualitásból veszít. Esetünkben azt sem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy egy Történelmi Tárral szemben alapvető elvárás, hogy megfelelő színvonalon, komoly szakmai tartalmakkal jelenjen meg a világhálón. A tervezett programsorozat alkalmat kínált számunkra, hogy e tekintetben új lehetőségeket keressünk, illetve próbáljunk ki. Az önálló, naponta frissülő oldal indításának az volt a célja, hogy a Facebookkal kombinálva lehetőséget teremtsen arra, hogy a leendő látogatók igényeit interaktív módon folyamatosan szondázzuk illetve felmérjük. Tulajdonképpen a november elején elindított felülettel szerettük volna reklámozni, beharangozni a decemberi programokat és amennyire ez a mostani keretek között reális, építeni a rendezvény "brandjét".

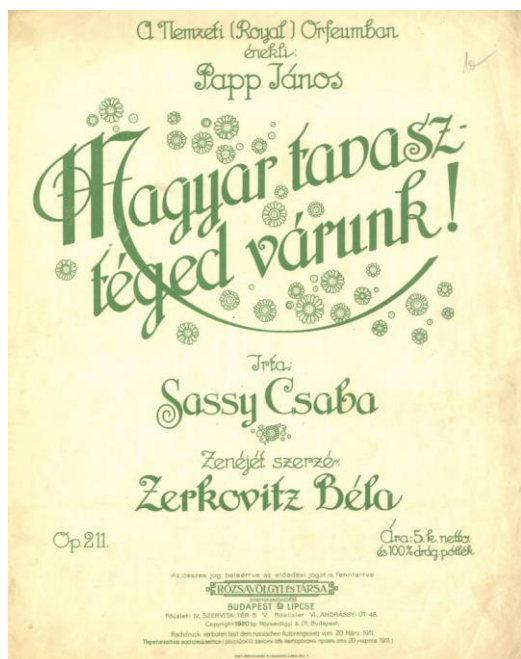
15–16. Sáfrány Gy. József 10-es honvéd hadnagy, keretezett fényképek, 35x27 cm és 33x26 cm
Sáfrány Gy. József honvéd hadnagy unokájának tulajdona (Fotó: Mészáros Viktória, HOM)

<http://>.

³⁹ <http://www.hermuz.hu/hom/index.php/hu/100-eve-tortent>.

⁴⁰ <http://www.hermuz.hu/hom/index.php/hu/100-eve-tortent>.

Mindezzel kettős elvárásunk volt: decemberre már ismertté kívántuk tenni a programsorozatot, hogy ne az utolsó pillanatban, kizárólag a hagyományos csatornákra/formákra hagyatkozva történjen a beharangozás. Ezentúl azonban szeretnénk volna hirdetési felületként is hasznosítani. Néhány hónap távlatából visszatekintve el kell ismerni, hogy utóbbi kapcsán nem értünk el sikereket. A kezdeményezésnek a legfontosabb üzenete, nevezetesen, hogy új utakat és formákat keressünk – melyek a jövőben mind a webes kommunikáció, információátadás, mind a rendezvények, kiállítások népszerűsítése tekintetében új lehetőségeket nyithatnak meg intézményünk előtt –, azonban sikeresnek mondható.⁴¹

17. Sassy Csaba szöveggönyve alapján készült zenemű kottafüzete. Flach Antal gyűjteménye (Fotó: Mészáros Viktória, HOM)

A szakmai célkitűzések vonatkozásában külön kell szólni a gyűjteményi munka egyik fontos területéről: a gyűjteménygyarapításról. Jelenleg a legtöbb magyar múzeum – köztük a Herman Ottó Múzeum is – csak korlátozott forrásokat tud tárgyvásárlásra fordítani. A gyűjteményi állomány gyarapítása napjainkban elsősorban adományozás keretén belül valósul meg. Elképzelésünk az volt, hogy e rendezvénysorozat kapcsán – felhasználva az említett online felület adta lehetőséget és kihasználva a fokozott médiaérdeklődést⁴² – tudatosan segítjük elő e folyamatot. Ennek eredményeként három magángyűjteménnyel gazdagodott a Történelmi Tár Helytörténelmi Dokumentációja. A felajánlott dokumentumok⁴³ – *Sáfrány Gy. József*, *Flach Antal*, *Üszögh József* gyűjteményeiből – digitalizálás után kerültek be a múzeum adattárába.⁴⁴ Sassy Csaba és Zerkovitz Béla műve (Flach Antal gyűjteményéből) elhangzott 2017 decemberében, a "10-es Honvéd Hét" zenei programjában.

Végezetül szintén itt kell megemlítenünk, hogy a rendezvények alapját képező kutatások során a Hadtörténelmi Intézet és Múzeum történész-muzeológusai segítségével és közreműködésével sikerült nyomára bukkanni egy olyan 10-es honvéd kalendáriumnak, mely egykor – a két világháború között – a miskolci 10-es Honvéd Hadimúzeum anyagához tartozott.⁴⁵ Ennek az albumnak a digitalizált másolata szintén a gyűjteményünkbe került.

⁴¹ Megítélésünk szerint a későbbiekben az önálló online felület indításával, működtetésével kapcsolatos tapasztalatok és eredmények értékelése egy önálló tanulmány megírását is indokoltá teszi.

⁴² Médiamegjelenések: <http://www.hermuz.hu/hom/index.php/hu/media-megjelenes>.

⁴³ A felajánlott dokumentumok között korabeli naplók, fotók, igazolványok és levelek voltak.

⁴⁴ Az eredetiek a gyűjtőknél maradtak.

⁴⁵ Ezúton szeretnénk kifejezni köszönetünket *Dr. Szoleczky Emese* és *Dr. Kreutzer Andrea* Főtanácsos Asszonyoknak a kutatásainkhoz nyújtott szakmai segítségükért, nem utolsósorban a rendezvényeinken való közreműködésért.

18. A „Dicsőség a harctereken – Összefogás a hátszágban” c. időszaki tárlat részlete, a felajánlott dokumentumok legjobb darabjaival. Fotó: Baranczó Benedek, HOM

Amint arra a bevezetőnkben már utaltunk, jelen tanulmányunkban nem egy lezárt projekt szakmai értékelésére tettünk kísérletet. Eredeti szándékunk szerint a decemberi programsorozatunknak nem terveztünk folytatást. Az élet azonban átírta terveinket. A rendezvényeink és szakmai programjaink finanszírozására 2017 szeptemberében benyújtott pályázatunk⁴⁶ csak idén februárban került elbírálásra. Az Első Világháborús Emlékbizottság szakmai kuratóriuma kedvező döntést hozott számunkra.⁴⁷ Utófinanszírozásra azonban nem volt mód, ezért úgy határoztunk, hogy ez év májusában megújult tartalommal ismét megrendezzük a programsorozatot, amelyet további szakmai célkitűzésekkel egészítettünk ki.⁴⁸ E sorok írásakor ennek éppen az előkészületei zajlanak. Felhasználva az eddigi tapasztalatokat a közművelődési programjainkat nemcsak aktualizáltuk – az előadások tekintetében mindenekelőtt az olasz frontra koncentráltunk, hiszen 1918 nyarán erre a hadszíntérre helyezték át a 10-es honvédeket –, de tematikusan is csoportosítottuk. Így a rendezvénysorozatunk első felébe kerültek az inkább szakmai jellegű előadások, míg a második részt – a decemberi pozitív visszajelzések okán – idén is a művészeteknek szenteltük, újabb, eddig nem, vagy csak nagyon ritkán hallott, játszott irodalmi és zenei darabok bemutatásával. Utóbbi azzal a nem titkolt céllal, hogy – a szakmai értékeken túl – az érdeklődőknek a kor hangulatát is bemutassuk. A rendezvénysorozatunk terveink szerint május 28-án fog zárulni, így a projekttel kapcsolatos teljes körű értékelésre csak ezt követően, nyáron kerülhet majd sor.

⁴⁶A pályázat címét – „Háborúban sem hallgatnak a múzsák!” – az egykori szervezők által megfogalmazott célkitűzésből kölcsönöztük.

⁴⁷ Pályázati azonosító: KKETTKK-CP-04

⁴⁸ E tekintetben a digitalizálás és a publikálás területén határoztunk meg új irányokat.

1918–2018
10-es honvéd hét

2018. május 10. /csütörtök/ 17⁰⁰
„Akik jártak Doberdónál
Élet az állás háború hadszínterein”
Kerekasztal beszélgetéssel egybekötött
filmbemutató
Az est házigazdája:
Dr. Stencinger Norbert
A nagyhaboru.blog.hu oldal egyik alapítója
Meghívott vendégek:
Pintér Tamás
/Történész, levéltáros/
A Nagy Háború Kutatásáért Közhasznú Alapítvány elnöke
A nagyhaboru.blog.hu szerkesztője
Rózsafi János
/Történész/
A nagyhaboru.blog.hu egyik alapítója és állandó szerzője
Közreműködők:
Avast Borút Egyesület
Miskolczi Pincek Asztaltársasága

2018. május 14. /hétfő/ 17⁰⁰
„Olasz égnek felhőrongya
Nem egyéb, mint szemfedél”
A „Nagy Háború” utolsó éve az olasz fronton
Meghívott előadók:
Dr. Szoleczky Emese
/Történész, HM Hadtörténelmi Múzeum és Intézet/
Dr. Stencinger Norbert
/A nagyhaboru.blog.hu oldal alapítója/

2018. május 18. /péntek/ 16⁰⁰
„Avas aján volt egy kis lány”
Zeneszínházi előadás
Az est házigazdája:
Békési Gábor
/Irodalomtörténész, Herman Ottó Múzeum/
A zenei program közreműködői:
Baranyai Anett, Vajda Éva, Kolozsi Balázs – ének,
Hankó Matild, Flach Antal – zongora
Irodalmi program:
Miskolci Nemzeti Színház

2018. május 26. /szombat/ 17⁰⁰
Művészeti a 10-es honvéd hét emlékére
Az est házigazdája:
Flach Antal – zongora
Közreműködők:
Ács Gabriella – ének
Soós Gábor – hegedű
Kun Alexandra – cselló
Kovács Kinga Juszitina – fuvola
Balázs István – szavaltat

Irodalom és művészet

Minden programunk ingyenes!

19. A 10-es honvéd hét 2018 májusi programja

FORRÁSOK, GYŰJTEMÉNY RÖVIDÍTÉSE

HOM = Herman Ottó Múzeum, Miskolc

HTD = Történelmi Dokumentáció

BIBLIOGRÁFIA

GULYA 2000

GULYA István: A miskolci 10-es honvéd múzeum = A Herman Ottó Múzeum Évkönyve XXXIX. (2000) 291–301.

SASSY 1939

SASSY Csaba (szerk.): *10-es honvéd naptár 1919*. Kiadó: 10. Honvéd Gyalogezred Özvegy- és Árvaalapja. Nyomda: Weiss L. és F., Budapest, 1919

SASSY 1939

SASSY Csaba (szerk.): *10-es Honvéd Emlékalbum*. Miskolc, Ludvig István Könyvnyomdája, 1939

SPÓNER 2003

SPÓNER Péter: A Herman Ottó Múzeum Helytörténelmi Adattár első világháborúra vonatkozó gyűjteményének adatbázisa = *A Herman Ottó Múzeum Évkönyve XVII.* (2003) 634–644.

SPÓNER 2005

SPÓNER Péter: A Herman Ottó Múzeum 10-es honvéd gyűjteménye és a 10-es honvéd hagyományok továbbélése Miskolcon = *Történelmi Muzeológiai Szemle 5.* (2005) 195–199.

SPÓNER 2017

SPÓNER Péter: 100 éve történt: 10-es honvéd hét = *Szülőföldünk 36–37.* (2017) 118–126.